

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS

2005 m. gegužės 24 d. Nr. 1050-23-72

Vilnius

1. Santrauka

Kultūros paveldo departamentui (toliau – Departamentas) 2004 metų keturioms programoms vykdyti buvo skirta 25984,2 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, o iš Vyriausybės rezervo fondo – 970,7 tūkst. Lt.

Mes surinkome pakankamus audito įrodymus, kurie leidžia pagrįstai teigti, kad pavaldžioje įstaigoje (Kultūros paveldo centre) apskaita buvo tvarkoma nesivadovaujant apskaitos principais ir taisyklėmis, todėl nustatyti teisės aktų pažeidimai, o suvestinėje finansinėje atskaitomybėje yra klaidų.

2. Audito užduotis

Valstybinį finansinį auditą atlikome Valstybės kontrolės finansinio audito 5-ojo departamento direktoriaus 2004-06-16 pavedimu Nr. 1050-23.

Audituojamas subjektas – Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (buvęs pavadinimas – Kultūros vertybių apsaugos departamentas) yra Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga, atskaitinga Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai.

Adresas – Šnipiškių g. 3, Vilnius, identifikavimo kodas – 188692688 (buvęs kodas 8869268).

Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos steigėjas – Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

Audituoju laikotarpiu Departamentui vadovavo direktorė Diana Varnaitė (nuo 1997 m. birželio 18 d.), Buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės skyriui – vyriausioji finansininkė Audra Stankevičienė (nuo 1997 m. rugsėjo 8 d. iki 2004 m. liepos 31 d.), o nuo 2004 m. rugpjūčio 2 d. – vyriausioji finansininkė Nijolė Biveinienė.

Kultūros paveldo departamento finansinės atskaitomybės auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais. Auditas suplanuotas ir atliktas taip, kad pateiktų pakankamus, tinkamus ir patikimus įrodymus, jog finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų informacijos iškreipimų. Audito metu buvo atliktas finansinės atskaitomybės ir sandorių auditas, apimantis dokumentų ištyrimą, vidaus kontrolės ir finansų valdymo informacijos, sudarytų sutarčių bei sprendimų, susijusių su valstybės turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo tyrimą.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto ir ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausantį turta, dalis.

Departamento ataskaita apima tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinės atskaitomybės vertinimas bus pateiktas audito išvadoje valstybinio audito reikalavimų nustatytu laiku.

3. Audito atlikimo tvarka ir audituotos sritys

Mes atlikome Departamento Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanso (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitos (Forma Nr. 2) ir kitų apyskaitų (formas Nr. 3, 4, 5, 6, 7, 8, B-1, B-9, B-11, B-12) auditą.

Audito procedūras atlikome Departamentui pavaldžioje įstaigoje Kultūros paveldo centre.

Mes susipažinome su audituojamos įstaigos veikla, apskaitos sistema, ištyrėme vidaus kontrolės aplinką ir įvertinome galimą riziką. Nustatę įgimtą riziką, susijusią su ankstesnio audito rezultatais, ir atskirų audito sričių vidaus kontrolės riziką, pagal audito programas atlikome 2003 m. audito ataskaitoje nurodytų pažeidimų ištaisymo, ilgalaikio turto, darbo užmokesčio, gautinų ir mokėtinų lėšų (atsiskaitymų su atskaitingais asmenimis, atsiskaitymų už pavedimų lėšas, atsiskaitymų už suteiktas komunalines paslaugas), sąskaitų uždarymo audito sričių didelės apimties savarankiškas (detalias) procedūras.

Mes dalyvavome atliekant ilgalaikio turto metinę inventORIZACIJĄ Departamente ir jo pavaldžioje įstaigoje.

4. Audituojamos įstaigos finansinės veiklos rezultatai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 3 d. nutarimu Nr. 110 (2004 m. liepos 21 d. nutarimo Nr. 926 redakcija) „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 3 d. nutarimo Nr. 110 „2004 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ pakeitimo“ Departamentas 2004 metų keturių programų vykdymui gavo 25984,2 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų (iš jų 970,7 tūkst. Lt iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės rezervo fondo).

Finansinė atskaitomybė sudaryta sujungiant Departamento ir jo reguliavimo sričiai priskirtos biudžetinės įstaigos – Kultūros paveldo centro (toliau – Centras) balanso rodiklių duomenis.

2004 metų programoms patvirtintų asignavimų vykdytojai:

tūkst. Lt

Eil. Nr.	Programos pavadinimas	Programų vykdytojai			
		Kultūros paveldo centras	Departamentas	UAB „Lietuvos paminklai“	Iš viso:
1.	1.1 „Kultūros vertybių apsauga“	2558,6	1113,5	16758,6	20430,7
2.	4.1 „Kultūros vertybių apskaitos, registrų tvarkymo propagavimo ir informacijos kaupimo organizavimas bei administravimas“	1474,8	-	-	1474,8
3.	5.1 „Kultūros vertybių apsaugos priežiūra ir kontrolė“	-	3996,7	-	3996,7
4.	88.1 „Specialioji programa – išvežamų į užsienį ir antikvarinių kultūros vertybių kontrolė“	-	82,0	-	82,0
	Iš viso:	4033,4	5192,2	16758,6	25984,2

Pagal Valstybės funkcinės klasifikacijos kodus Kultūros paveldo departamentui patvirtintos vykdyti 1.1, 5.1 programos ir specialioji programa, o pavaldžiai įstaigai (Kultūros paveldo centrui) patvirtinta vykdyti 4.1 programa, tačiau iš pateiktos lentelės matyti, kad Centras 2004 m. gavo 2558,6 tūkst. Lt pavidimų lėšų iš Departamento programai vykdyti.

Departamento programų vykdytojai yra ne tik pavaldi įstaiga Kultūros paveldo centras, bet ir UAB „Lietuvos paminklai“, kuriai 2004 m. buvo pervesta 16758,6 tūkst. Lt (64,5 proc. visų asignavimų).

Departamentas 2004 metais biudžeto išlaidų sąmatą įvykdė 100 proc.

5. Dalykai, susiję su finansinės atskaitomybės sudarymo teisingumu, ir kiti apskaitos dalykai, į kuriuos turi būti atkreiptas atitinkamo lygio vadovų dėmesys

5.1 Asignavimų skyrimas pavaldžiai įstaigai ir atsiskaitymas už jų panaudojimą

Departamentas 2004-02-24 sutartimi Nr. 3-05 1818,4 tūkst. Lt pervedė pavaldžiai įstaigai, vykdančiai „Kultūros paminklų ir vertybių tyrimų, apskaitos bei informacijos kaupimo ir propagavimo programą“, patvirtintą Departamento direktoriaus 2004-02-20 įsakymu Nr. Į-34. Departamentas pagal sudarytas sutartis 740,2 tūkst. Lt pervedė pavaldžiai įstaigai, vykdančiai „Kultūros vertybių apsaugos departamento Kultūros paminklų ir vertybių saugojimo (užsakomųjų) darbų programą“, patvirtintą Departamento direktoriaus 2004-02-20 įsakymu Nr. Į-33. Minėtos lėšos Centrai programoms vykdyti buvo patvirtintos programų sąmatos (forma Nr. 2) paprastųjų išlaidų ekonominės klasifikacijos kodo 2211130 eilutėje ir pervestos sutartyje numatyta tvarka (dalis avansu, o kita dalis – už atliktus darbus pagal pateiktą paraišką).

Centras apie lėšų panaudojimą atsiskaitė sutartyje numatyta tvarka, pateikdamas atskirų programų vykdymo ataskaitas už kiekvieną ketvirtį, darbų atlikimo aktus ir ataskaitą (forma Nr. 2).

Departamentas pavaldžiai įstaigai pervestas biudžeto lėšas nurašė į faktines išlaidas pagal pavaldžios įstaigos sąskaitas faktūras, išrašytas Departamentui.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad pavaldžios įstaigos pateikti darbų atlikimo aktai bei sąskaitos faktūros nerodo, kad pinigai buvo sumokėti, todėl tai nėra dokumentai, pagrindžiantys faktiškai patirtas išlaidas.

Departamento direktoriaus 2004-06-02 įsakymu Nr. Į-171 patvirtintose Kultūros vertybių apsaugos departamento prie Kultūros ministerijos programų vykdymo kontrolės taisyklėse nėra nustatytos atsiskaitymo su pavaldžia įstaiga už pavedimų lėšų panaudojimą tvarkos.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad pavaldi įstaiga, gavusi pavedimų lėšas kitoms išlaidoms, naudojo jas darbo užmokesčiui ir ilgalaikiam turtui įsigyti. Kokia suma pavedimų lėšos panaudotos darbo užmokesčiui, mes negalėjome nustatyti, nes darbo užmokestis Centre buvo skaičiuojamas ir mokamas nesilaikant teisės aktų reikalavimų. Iš pavedimų lėšų Centras įsigijo ilgalaikio turto už 132,2 tūkst. Lt.

Šiuo atveju Centras neteislingai naudojo skirtas pavedimų lėšas, ne pagal Jūsų patvirtintą sąmatą, nors Jums pateikė informaciją, kad gautos lėšos panaudotos kitoms išlaidoms.

Atkreipiame dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tobulinimo“ reglamentuoja darbuotojų darbo užmokesčio, priedų, priemokų ir vienkartinių piniginių išmokų mokėjimą iš darbo užmokesčio fondo lėšų. Iš pavedimų lėšų darbuotojams darbo užmokesčio skyrimo bei priedų dydžio nereglamentuoja joks teisės aktas, todėl susidaro prielaidos iš valstybės biudžeto lėšų darbo užmokestį, priedus, priemokas mokėti neriboto dydžio.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 04 26 nutarimu Nr. 478 patvirtinta Valstybės lėšų, skirtų valstybės kapitalo investicijoms, planavimo, tikslinimo, naudojimo, apskaitos ir kontrolės tvarka nustato, kokia tvarka yra skiriamos valstybės biudžeto lėšos ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui sukurti, įsigyti arba jo vertei padidinti valstybės institucijoms, įstaigoms ir įmonėms, savivaldybių įstaigoms ir įmonėms. Tokiu būdu Jūsų pavaldi įstaiga, panaudodama valstybės biudžeto lėšas ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui įsigyti, nesilaikė minėto Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo nuostatų.

5.2 Apskaitos dalykai, nustatyti pavaldžioje įstaigoje

Asignavimų skyrimas viešajai įstaigai

Centras, gavęs iš Departamento pavedimų lėšas, pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (1996-08-13 Nr. I-1491, 2002-12-03 įstatymo Nr. IX-217 redakcija) 3 str. 1 d., būdamas perkančiąja organizacija, pagal sudarytą sutartį su VŠĮ „Paveldas“ pirko paslaugą (leidinių rengimas spaudai ir išleidimas) ir netaikė nė vieno pirkimo būdų, numatytų Viešųjų pirkimų įstatymo 65 straipsnyje.

Pagal 2004-12-06 sutartį Nr. 2004-10/P, 2004-12-20 sutartį Nr. 2004-11/P, 2004-12-28 sutartį Nr. 2004-12/P Centras viešajai įstaigai iš viso pervedė 124,24 tūkst. Lt, iš kurių 20,0 tūkst. Lt buvo pervesti pasirašius 2004-12-06 sutartį Nr. 2004-10/P, t. y. avansu. Likusi 104,24 tūkst. Lt suma viešajai įstaigai buvo pervesta pagal pateiktus darbų atlikimo aktus Nr. 2004-10-01/P, Nr. 2004-11-01/P, Nr. 2004-12-01/P. Aktuose nurodyta, kad darbai atlikti ir nurodyta „atlikto darbo“ kaina. Minėti dokumentai neturi visų apskaitos dokumentui reikalingų rekvizitų (ūkinės operacijos turinio, kuriuo remiantis apskaitoje atliekami buhalteriniai įrašai, susiję su turto, įsipareigojimų dydžio ir (arba) struktūros pakeitimais).

Centras pervedė nurodytą sumą viešajai įstaigai negavęs sąskaitos faktūros. Sąskaita faktūra PAV Nr. 00056 už atliktus darbus ir tik pagal vieną 2004-12-20 sutartį Nr. 2004-11/P Centrai pateikta 2005-02-21, 24,8 tūkst. Lt suma. Pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (2002-03-05 Nr. IX-751, 2004-01-15 įstatymo Nr. IX-1960 redakcija) 2 str. 29 d. PVM sąskaita faktūra yra dokumentas, kuriuo įforminamas prekių tiekimas arba paslaugų teikimas, taip pat avanso sumokėjimas, ir kuris atitinka visus šiame įstatyme tokiam dokumentui nustatytus privalomus reikalavimus.

Kultūros paveldo centras apskaitos registruose (200 subsąskaitoje) apskaitė 104,24 tūkst. Lt sumą, pervestą VŠĮ „Paveldas“ be patvirtinančių dokumentų – sąskaitų faktūrų. Nesivadovauta Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574) 12, 13 straipsnių nuostatomis, kad visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais, o įrašai apskaitos registruose atlikti tik pagal apskaitos dokumentus, turinčius 13 straipsnyje nurodytus rekvizitus.

Centras Departamentui pateikė Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitą (forma Nr. 2), darbų atlikimo aktus ir Centro išrašytą sąskaitą faktūrą, kurioje nurodė paslaugos atlikimo išlaidas.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Centras neteikė paslaugų, jis pirko paslaugas iš viešosios įstaigos, todėl sąskaitos faktūros turinys neatitinka ūkinės operacijos turinio (sąskaitą faktūrą turėjo išrašyti viešoji įstaiga Centrai, o ne Centras Departamentui).

Šiuo atveju Centras nesivadovavo 2001 m. kovo 16 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos (toliau – Tvarkos) 233, 234, 237, 245 punktų nuostatomis, t. y. faktiškai patirtų išlaidų neiformino atitinkamais dokumentais ir neregistravo analitinės apskaitos registre pagal lėšų šaltinius ir išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius. Mes negalime patvirtinti, kad Centras faktiškai patyrė 104,24 tūkst. Lt išlaidų, vykdydamas Departamento pavedimus, todėl mes negalime patvirtinti, kad Departamento suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo 2005-01-01 ataskaitoje nurodytos faktinės išlaidos įvertintos teisingai 104,24 tūkst. Lt suma.

Ilgalaikio turto valdymas ir apskaita

Ilgalaikio (trumpalaikio) turto apyvartos žiniaraščiai sudaryti netvarkingai, ne pagal subsąskaitas, neapskaičiuotas likutis metų pradžioje (žiniaraštyje nurodyta suma neatitinka balanse 2 eilutėje „Ilgalaikis turtas“ ir 9 eilutėje „Trumpalaikis turtas“ nurodytos sumos, nesusumuotos bendros apyvartos), kaip reikalauja minėtos Tvarkos 8, 9, 17 punktų nuostatos, kad nematerialiojo turto ir ilgalaikio bei trumpalaikio materialiojo turto apyvartos žiniaraščiai sudaromi ne rečiau negu kas ketvirtį, o pasibaigus apyskaitiniam laikotarpiui apskaitos registruose susumuojamos bendros apyvartos ir apskaičiuojami sąskaitų likučiai.

Kadangi turto apyvartos žiniaraštis sudarytas netvarkingai, mes negalėjome sutikrinti inventorizacijos metu nustatyto turto su apskaitos duomenimis. Todėl negalime patvirtinti, ar faktiškai inventorizuotų objektų kiekis ir likučiai atitinka buhalterinės apskaitos duomenis, nes pagal pateiktus registrus mes negalime patvirtinti atitinkamo laikotarpio pradžiai ir pabaigai ilgalaikio turto likučių subsąskaitose.

Audito metu nustatyta, kad ne visas ilgalaikis turtas buvo inventorizuotas. Inventorizacijos akto 4 priede pateiktas ilgalaikio turto sąrašas, kuriame nurodyta, kad kompiuterinė technika už 209,52 tūkst. Lt perduota Kultūros paveldo departamentui pagal panaudą. Šis turtas neapskaitytas Departamento apskaitoje (užbalansinėje sąskaitoje) kaip gautas pagal panaudą. Dokumentų įrodančių turto perdavimą, t. y. turto panaudos sutarties nėra. Centras iš Departamento negavo patvirtinimo (panaudos pagrindais valdomo turto inventorizacijos aprašo), kad pagal panaudą valdomas turtas yra inventorizuotas.

Kadangi mes negalime patvirtinti, kam ir kada ilgalaikis turtas buvo perduotas, ši 209,52 tūkst. Lt suma, vadovaujantis minėtos tvarkos 181 punktu, kuris nusako, kad nustatyta materialinių vertybių trūkumų suma įrašoma į 170 „Atsiskaitymai už trūkumus“ debetą ir atitinkamų vertybių subsąskaitų kreditą, balanse turi būti apskaityta trūkumų sąskaitoje ir imtasi priemonių turto trūkumui išieškoti.

Centras netvarkė ilgalaikio ir trumpalaikio turto apskaitos registro laikantis apskaitos principų ir taisyklių, be to dalies turto inventorizacijos metu nerasta, todėl mes negalėjome patikrinti, kokį turtą Centras valdo, negalėjome nustatyti jo vertės. Dėl šios priežasties mes negalime patvirtinti, kad Centro Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanse (forma Nr. 2) 2 eilutėje „Ilgalaikis turtas“ nurodyta 3431,7 tūkst. Lt, 9 eilutėje „Trumpalaikis turtas“ 881,4 tūkst. Lt ir 50 eilutėje „Trumpalaikio turto fondas“ nurodyta 881,4 tūkst. Lt suma yra teisinga.

Dėl tos pačios priežasties mes negalime patvirtinti, kad Kultūros paveldo departamento suvestiniame 2005-01-01 balanse (forma Nr. 2) 2 eilutėje „Ilgalaikis turtas“ iš nurodytos 11911,6 tūkst. Lt sumos 3431,7 tūkst. Lt nurodyti teisingai, 9 eilutėje „Trumpalaikis turtas“ iš

nurodytos 1006,1 tūkst. Lt sumos 881,4 tūkst. Lt nurodyti teisingai, o 50 eilutėje „Trumpalaikio turto fondas“ iš nurodytos 1006,1 tūkst. Lt sumos 881,4 tūkst. Lt nurodyti teisingai.

Nusidėvėjimo apskaita

Centro sudarytas nusidėvėjimo skaičiavimo žiniaraštis vedamas netvarkingai. Neiškirtas materialusis ir nematerialusis turtas, žiniaraštyje balansinės vertės skiltyje nurodyta suma nesutinka su balanso 2 eilutėje „Ilgalaikis turtas“ nurodyta verte, nenurodyta nusidėvėjimo suma, priskaičiuota materialiam ir nematerialiam turtui, likutinė vertė neatitinka balanso 48 eilutėje „Ilgalaikio turto fondas“ nurodytos sumos.

Netvarkingai vedamas turto apskaitos ir nusidėvėjimo skaičiavimo žiniaraštis, todėl mes negalėjome nustatyti, ar teisingai apskaičiuotas ilgalaikio turto nusidėvėjimas, negalime patvirtinti, kad Centro Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanse (forma Nr. 1) 46 eilutėje Materialiojo turto nusidėvėjimas“ nurodyta 2701,2 tūkst. Lt suma, 47 eilutėje „Nematerialiojo turto amortizacija“ nurodyta 45,3 tūkst. Lt suma ir 48 eilutėje „Ilgalaikio turto fondas“ nurodyta 685,2 tūkst. Lt suma yra teisingos.

Dėl tos pačios priežasties mes negalime patvirtinti, kad Kultūros paveldo departamento suvestiniame 2005-01-01 balanse (forma Nr. 1) 46 eilutėje Materialiojo turto nusidėvėjimas“ iš nurodytos 6358,2 tūkst. Lt sumos 2701,2 tūkst. Lt nurodyti teisingai, 47 eilutėje „Nematerialiojo turto amortizacija“ iš nurodytos 92,2 tūkst. Lt sumos 45,3 tūkst. Lt nurodyti teisingai, 48 eilutėje „Ilgalaikio turto fondas“ iš nurodytos 5461,2 tūkst. Lt sumos 685,2 tūkst. Lt nurodyti teisingai.

Medžiagų apskaita

Centras nevedė 063 subsąskaitos „Ūkinės medžiagos ir raštinės reikmenys“ analitinės apskaitos registro, įsigytas medžiagas pagal įsigijimo dokumentus iš karto nurašė į faktines išlaidas. Pagal pateiktus ankstesnių metų apskaitos registrų duomenis medžiagų likutis neatitinka Didžiosios knygos 063 subsąskaitos likučio.

Centras kuro apskaitos netvarkė pagal materialiai atsakingus asmenis, kurą užpajamavo mokėjimo pavedimais pervesta avansinio mokėjimo suma ir nurašė pagal sąskaitą faktūrą. Todėl kuro apyvartos žiniaraštis sudarytas prieštaraujant apskaitos principams ir taisyklėms, kuro apyvarta apskaityta už ketvirtį, o 064 subsąskaitos „Kuras, degalai ir tepalai“ likučio suma apyvartos žiniaraštyje nesutampa su likučiu Didžiojoje knygoje. Tokiu būdu Centras nesivadovavo minėtos Tvarkos 90 punkto nuostata subsąskaitoje 064 „Kuras, degalai ir tepalai“ tvarkyti degalų, tepalų ir kuro, esančio sandėliuose ir pas materialiai atsakingus asmenis, apskaitą.

Centras nevedė 06 sąskaitos analitinės apskaitos registrų, todėl mes negalėjome patikrinti Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanse (forma Nr. 1) 7 eilutėje nurodytos 138,4 tūkst. Lt sumos teisingumo bei Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 ataskaitoje „Transporto išlaikymas“ 20 tūkst. Lt ir „Kitos paslaugos“ 32 tūkst. Lt kasinių ir faktinių išlaidų teisingumo.

Dėl tos pačios priežasties mes negalime patvirtinti, kad Kultūros paveldo departamento suvestiniame 2005-01-01 balanse (forma Nr. 1) 7 eilutėje iš nurodytos 166,8 tūkst. Lt sumos 138,4 tūkst. Lt suma yra teisinga. Taip pat negalime patvirtinti, kad Kultūros paveldo departamento suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 ataskaitoje iš „Transporto išlaikymas“ nurodytų 77 tūkst. Lt kasinių ir faktinių išlaidų 20 tūkst. Lt nurodyta teisingai bei iš „Kitos paslaugos“ nurodytų 17228,7 tūkst. Lt kasinių ir faktinių išlaidų 32 tūkst. Lt nurodyta teisingai.

Darbo užmokesčio išlaidų apskaita

Centro direktoriaus 2002-05-02 įsakymu Nr. 01-04-21 patvirtinta organizacinė struktūra ir etatų sąrašas bei jo pakeitimų priedai:

1. 2003-08-27 Centro direktoriaus įsakymu Nr. Į-73 patvirtinta Kultūrinio kraštovaizdžio ir architektūros paveldo instituto struktūra ir etatų sąrašas;
2. 2004-03-30 Centro direktoriaus įsakymu Nr. Į-24 patvirtintas Kultūros paveldo registrų, dokumentacijos ir informacijos instituto etatų sąrašas.

Etatų sąrašė darbo užmokestis nustatytas skaičiuojant tarnybinį atlyginimą kartu su priedu ir taikant BMA koeficientą ne tik tarnybiniam atlyginimui, bet ir priedui prie tarnybinio atlyginimo. Todėl atlyginimo dydis iš darbo užmokesčio fondo nustatytas neteisingai, nesivadovaujant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 511 patvirtintos biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos 1 p., kuris nustato, kad biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbas apmokamas taikant koeficientus, kurių pagrindu imama Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta minimali mėnesinė alga ir minėto nutarimo 5.2 p. nuostata, kuri nustato, kad biudžetinės įstaigos vadovas, neviršijant darbo užmokesčiui skirtų lėšų, gali nustatyti kitiems darbuotojams priedus už aukštą kvalifikaciją, skubių, svarbių ar sudėtingų darbų (užduočių) vykdymą, priemokas už laikinai nesančių darbuotojų funkcijų (pareigų) arba raštišku darbuotojo sutikimu – papildomų darbų vykdymą (jeigu nesudaroma papildoma darbo sutartis), nurodant konkretų terminą, bet ne ilgesnį kaip iki kalendorinių metų pabaigos. Bendra šių priedų ir priemokų suma neturi viršyti darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio.

Etatų sąrašė ir jo pakeitimų prieduose nėra patvirtintų pareigybių archeologų grupės „Antiqua“ darbuotojams, kuriems pagal sudarytas neterminuotas darbo sutartis buvo mokamas darbo užmokestis už spec. programos vykdymą be patvirtintos spec. lėšų programų sąmatos. Darbo užmokestis mokėtas archeologams, priimtiems į pareigas, nenumatytas etatų sąrašė.

Didžiojoje knygoje 180 subsąskaitos debetiniame likutyje apskaityta 1,35 tūkst. Lt įstaigos darbuotojams iš biudžeto lėšų išmokėta ligos pašalpa, kuri turėjo būti išmokėta iš SODROS fondo lėšų. Šiuo atveju lėšos panaudotos ne pagal paskirtį, ne programos vykdymo tikslams.

Centras, sudarydamas neterminuotą darbo sutartį su sargu, įsipareigojo mokėti 215,0 Lt fiksuoto dydžio, kurį vėliau pakeitė į 146,0 Lt, atlyginimo priedą už darbą naktimis, poilsio ir

švenčių dienomis. Taip nesivadovauta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 511 patvirtintos biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos 6 p., kuris nustato, kad už darbą, esant nukrypimų nuo normalių sąlygų, už viršvalandžius, darbą naktį, poilsio ir švenčių dienomis papildomai mokamos iš darbo užmokesčio fondo lėšų Lietuvos Respublikos darbo apmokėjimo įstatymu patvirtintos minimalios priemokos, laikantis Lietuvos Respublikos įstatymuose bei normatyviniuose aktuose nustatytos tvarkos.

Darbo sutartyse su etatiniais darbuotojais įrašytas darbo užmokestis, nurodant mėnesinį atlyginimą su priedu konkrečia suma litais, neatitinka etatų sąrašė ir jo prieduose patvirtintų koeficientų.

Pakeitus darbo sutarties sąlygas, darbo sutartyse neatlikti įrašai apie pakeitimus. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 24 d. nutarimu Nr. 316 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio didinimo“ nuo 2004-05-01 padidinus minimalią mėnesinę algą, Centras nepatikslino etatų sąrašė patvirtintų koeficientų ir neatliko pakeitimų darbo sutartyse su darbuotojais.

Centras, skaičiuodamas darbo užmokestį darbuotojams, dirbantiems ne pagal terminuotas darbo sutartis be patvirtinto etatų sąrašė, nesivadovavo minėtos Tvarkos 213 punkto nuostata, kuri nurodo, kad darbo užmokestis apskaičiuojamas remiantis šiais dokumentais: biudžetinės įstaigos vadovo įsakymais apie darbuotojų priėmimą, atleidimą arba perkėlimą pagal patvirtintą etatų sąrašė ir kt.

Kadangi darbo užmokestis buvo nustatytas nesivadovaujant galiojančiais teisės aktais, darbo sutartys sudarytos su darbuotojais, kurių nėra etatų sąrašė, o darbo sutartyse nurodytas atlyginimas neatitinka atlyginimo dydžio, patvirtinto etatų sąrašė, mes negalime patvirtinti, kad apskaitoje apskaitytos darbo užmokesčio kasinės ir faktinės išlaidos, atskleistos Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo ataskaitoje (forma Nr. 2) 1320,8 tūkst. Lt suma priklauso Centrai, kad jos yra teisingai įvertintos. Mes negalime patvirtinti, kad Departamento suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatų įvykdymo 2005-01-01 ataskaitoje iš nurodytų 2875,4 tūkst. Lt kasinių ir faktinių Darbo užmokesčio išlaidų 1320,8 tūkst. Lt suma įvertinta teisingai.

Specialiųjų lėšų apskaita

2004 m. I pusmetyje 60,1 tūkst. Lt gautas pajamas iš akcinių ir uždarytų akcinių bendrovių bei individualių įmonių už atliktus darbus ir suteiktas paslaugas naudojo ir apskaitė kaip pavedimų lėšas 110 subsąskaitoje „Pavedimų lėšos“.

Vadovaujantis LR Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 (2004-06-15 nutarimo Nr. 751 redakcija) patvirtintų LR valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių (toliau – Taisyklių) 67 punktu, biudžetinių įstaigų pavedimų lėšos yra iš kitų juridinių arba fizinių asmenų gautos lėšos tam tikriems pavedimams vykdyti, todėl 60,1 tūkst. Lt gautos pajamos iš vykdomos veiklos buvo apskaitytos neteisingai.

Centras nepatvirtino gautų 60,1 tūkst. Lt spec. lėšų pajamų sąmatos. Tokiu būdu Centras gautas pajamas panaudojo be patvirtintos sąmatos, pažeisdamas minėtų Taisyklių 29 punktą, kuriuo nustatyta, kad biudžetinės įstaigos, kurios gauna pajamų atlikdamos funkcijas, nustatytas jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, kasmet sudaro pajamų ir specialiųjų programų sąmatas.

Taip pat Centras gautų 60,1 tūkst. Lt pajamų nepervedė į biudžetą, taip pažeisdamas minėtų Taisyklių 22 punktą, kuris nustato, kad valstybės institucijų, įstaigų gautos pajamos už teikiamas paslaugas įmokamos į biudžetą, ir 23 punktą, kuris nustato, kad biudžetinių įstaigų pajamos, naudojamos šių įstaigų išlaidoms dengti ir kitiems įstaigos poreikiams pagal atitinkamas specialiąsias programas, turi būti apskaitytos kaip specialiosios programos lėšos.

Gautas pajamas Centras naudojo įvairioms reikmėms ir nurašė tiesiai į pavedimų lėšų išlaidas, o buhalterinės apskaitos registruose neįtraukė į specialiosios programos kasines ir faktines išlaidas pagal ekonominę klasifikaciją, kaip nustatyta minėtos Tvarkos 234 punkto nuostatose.

Dėl to, kad negalėjome nustatyti, kiek iš 60,1 tūkst. Lt specialiosios programos kasinių ir faktinių išlaidų nurašyta į pavedimų lėšų išlaidas ir kiek jų turėjo būti priskirta pagal ekonominę klasifikaciją šiai programai vykdyti, teigiame, kad Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 ataskaitoje (forma Nr. 2) nurodytos 1474,8 tūkst. Lt kasinės ir 1475,3 tūkst. Lt faktinės išlaidos yra sumažintos, nes teisingai priskyrus kasinėms ir faktinėms išlaidoms į pavedimų lėšų išlaidas nurašytas sumas, jos turi padidėti. Dėl tos pačios priežasties mes negalime patvirtinti, kad suvestinėje Kultūros paveldo departamento Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 ataskaitoje (forma Nr. 2) kasinės ir faktinės išlaidos nurodytos teisingai, nes jei Centras būtų teisingai apskaitęs specialiosios programos kasines ir faktines išlaidas, jos būtų didesnės.

Neteisingos pajamos (60,1 tūkst. Lt) ir išlaidos registruotos balansinėse sąskaitose, todėl buvo apribotos mūsų galimybės nustatyti teisingus 110, 111, 400 ir 176 subsąskaitos likučius. Taigi negalime patvirtinti, kad Centro ir suvestinio Kultūros paveldo departamento Išlaidų sąmatų vykdymo 2005-01-01 balanso (forma Nr. 1) 14 eilutėje „Pavedimų lėšos“, 15 eilutėje „Lėšos, gautos už teikiamas paslaugas“, 55 eilutėje „Pajamos už teikiamas paslaugas“ bei 64 eilutėje „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ likučiai yra teisingi.

Atskirų subsąskaitų analitinės apskaitos registrų vedimas

Centras netvarkė 176 subsąskaitos „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ ir 178 subsąskaitos „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ apskaitos pagal subsąskaitas, pagal įstaigas, iš kurių gautos lėšos pavedimams atlikti, pagal kiekvieną debitorių ir kreditorių bei kiekvieną dokumentą, kaip numatyta minėtos Tvarkos 203 ir 209 punktų reikalavimuose. Kreditorių debitorių registro duomenys (likučiai) neatitinka Didžiosios knygos sąskaitų likučių.

Dėl šios priežasties buvo apribotos mūsų galimybės nustatyti tikruosius minėtų subsąskaitų likučius ir dėl to mes negalime patvirtinti, kad Centro Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-

01 balanso (forma Nr. 1) 31 eilutėje „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ nurodyta 105,2 tūkst. Lt suma ir 64 eilutėje „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ nurodyta 186,0 tūkst. Lt suma yra teisingos.

Dėl tos pačios priežasties mes negalime patvirtinti, kad Kultūros paveldo departamento suvestinio Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 balanso (forma Nr. 1) 31 eilutėje „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ nurodyta 105,2 tūkst. Lt suma ir 64 eilutėje „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ iš nurodytos 280,8 tūkst. Lt sumos 186 tūkst. Lt suma yra teisingos.

Išvada dėl apskaitos dalykų ir finansinių ataskaitų teisingumo pavaldžioje įstaigoje

Kultūros paveldo centras apskaitą tvarkė nesivadovaudamas Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo (2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574) 4 str. reikalavimų apskaitos informacijai, kuri turi būti tinkama, objektyvi ir palyginama, pateikiama laiku, išsami ir naudinga vidaus ir išorės informacijos vartotojams, ir 6 str. 2 p. nuostata, kuri nurodo, kad į apskaitą privaloma įtraukti visas ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų dydžio arba struktūros pasikeitimu. Pateikti apskaitos registrai taip pat neatitinka 2001 m. kovo 16 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos nuostatų.

Išvada dėl suvestinės finansinės atskaitomybės teisingumo. Dėl to, kad Centras netvarkė ilgalaikio ir trumpalaikio turto apskaitos registro laikantis apskaitos principų ir taisyklių ir dėl to, kad dalies turto inventorizacijos metu nerasta, netvarkingai vedė turto apskaitos ir nusidėvėjimo žiniaraštį, nevedė 06 sąskaitos analitinės apskaitos registru, neteisingai apskaitė pajamas ir išlaidas, patirtas vykdant specialiąją programą, netvarkė 176 ir 178 subsąskaitų analitinės apskaitos pagal subsąskaitas, mes negalime patvirtinti Kultūros paveldo departamento suvestinio Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 balanso (forma Nr. 1) 2 eilutėje „Ilgalaikis turtas“ iš nurodytos 11911,6 tūkst. Lt sumos 3431,7 tūkst. Lt, 7 eilutėje iš nurodytos 166,8 tūkst. Lt sumos 138,4 tūkst. Lt, 9 eilutėje „Trumpalaikis turtas“ iš nurodytos 11911,6 tūkst. Lt sumos 881,4 tūkst. Lt, 14 eilutėje „Pavedimų lėšos“ 87,3 tūkst. Lt, 15 eilutėje „Lėšos, gautos už teikiamas paslaugas“ nenurodytos sumos, 31 eilutėje „Atsiskaitymai su kitais debitoriais ir kreditoriais“ 105,2 tūkst. Lt, 46 eilutėje Materialiojo turto nusidėvėjimas“ iš nurodytos 6358,2 tūkst. Lt sumos 2701,2 tūkst. Lt, 47 eilutėje „Nematerialiojo turto amortizacija“ iš nurodytos 92,2 tūkst. Lt sumos 45,3 tūkst. Lt, 48 eilutėje „Ilgalaikio turto fondas“ iš nurodytos 5461,2 tūkst. Lt sumos 685,2 tūkst. Lt, 50 eilutėje „Trumpalaikio turto fondas“ iš nurodytos 1006,1 tūkst. Lt sumos 881,4 tūkst. Lt, 55 eilutėje „Pajamos už teikiamas paslaugas“ nenurodytos sumos bei 64 eilutėje „Atsiskaitymai už pavedimų lėšas“ iš nurodytos 280,8 tūkst. Lt sumos 186,0 tūkst. Lt nurodytos sumos yra teisingos.

Dėl to, kad mes negalėjome įsitikinti, jog Kultūros paveldo centras faktiškai patyrė 104,24 tūkst. Lt išlaidų, vykdydamas Departamento pavedimus, ir esant neteisingai kasinių ir faktinių išlaidų apskaitai pavaldžioje įstaigoje, mes negalime patvirtinti, kad suvestinėje Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 ataskaitoje (forma Nr. 2) iš nurodytų 25984,2 tūkst. Lt kasinių išlaidų sumos 1474,8 tūkst. Lt atskleista teisingai, o iš nurodytų 25984,7 tūkst. Lt faktinių išlaidų sumos 1579,5 tūkst. Lt (1475,3 +104,2) atskleista teisingai.

Išvada dėl kontrolės sistemos. Atkreipiame Departamento dėmesį, kad pavaldžioje įstaigoje apskaitą ir kontrolę vykdė vienas ir tas pats asmuo – vyr. finansininkė. Todėl nebuvo užtikrintos išankstinės, einamosios ir paskesniosios finansų kontrolės procedūros, kad įstaigos veikla būtų vykdoma įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Kiti pastebėjimai

Departamento vadovybė ėmėsi priemonių Valstybės kontrolės 2003 metų audito nurodytiems pažeidimams pašalinti. Departamento direktorius 2004-08-25 įsakymu Nr. Į-307 „Dėl priemonių plano 2004 m. gegužės 18 d. Valstybinio audito nustatytiems pažeidimams ištaisyti“ patvirtino numatomų darbų priemonių planą, nuroydamą darbų atlikimo terminus ir atsakingus asmenis. Remiantis debitorinio kreditorinio išskolinimo likučių suderinimo aktais, pagal buhalterines pažymas apskaitos registruose atliktos ištaisomosios apyvartos. Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2005-01-01 balanso likučiai patvirtinti metinės inventorizacijos aprašuose faktiškai nustatytais ilgalaikio, trumpalaikio ir medžiagų likučiais.

Buhalterinės apskaitos registrai sudaryti asmenine kompiuterine programa pagal kiekvieną subsąskaitą, lėšų šaltinį ir lėšų tiekėją (gavėją). Departamentas apskaitos registrų duomenis 2004 metais (visus ir teisingomis sumomis) perkėlė į Didžiąją knygą. Departamento Didžiojoje knygoje susumuotos bendros apyvartos ir apskaičiuoti sąskaitų likučiai sutampa su Išlaidų sąmatų balanso (forma Nr. 1) sąskaitų likučiais.

Departamento direktoriaus 2004-12-30 įsakymu Nr. Į-527 patvirtinta apskaitos politika sėkmingai įgyvendinama formuojant vidaus kontrolės sistemą Kultūros paveldo departamente.

7. Rekomendacijos

Atsižvelgdami į ataskaitoje išdėstytus dalykus siūlome Departamentui:

1. Užtikrinti, kad pavaldi įstaiga apskaitą tvarkytų vadovaudamasis apskaitos principais ir taisyklėmis;
2. Užtikrinti, kad pavaldi įstaiga atliktų nurodytų subsąskaitų likučių koregavimą;
3. Imtis priemonių, kad pavaldžioje įstaigoje būtų užtikrinta teisinga turto, pavedimų lėšų ir faktinių išlaidų apskaita ir nustatytos papildomai einamosios ir paskesniosios kontrolės procedūros;
4. Užtikrinti, kad pavaldžioje įstaigoje spec. lėšos būtų apskaitomos ir naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka;

5. Užtikrinti, kad darbo užmokestis pavaldžioje įstaigoje būtų skaičiuojamas ir mokamas teisės aktų nustatyta tvarka ir tik įstaigos darbuotojams;

6. Užtikrinti, kad faktiškai patirtos išlaidos vykdant Departamento pavedimus būtų pagrįstos apskaitos dokumentais;

7. Patobulinti atsiskaitymų už pavedimų lėšas tvarką ir nurodyti kokiais dokumentais pavaldi įstaiga, vykdanči pavedimus, atsiskaito už faktiškai patirtas išlaidas.

Dėkojame Departamento darbuotojams už tarpusavio supratimą ir pagalbą atliekant 2004 metų finansinės atskaitomybės auditą. Tikimės konstruktyvaus bendradarbiavimo ateityje.

Apie rekomendacijų įvykdymą iki 2005-07-01 prašome informuoti Valstybės kontrolės Finansinio audito 5-ąjį departamentą adresu: Pamėnkalnio g. 27, LT-01113 Vilnius.

Finansinio audito 5-ojo departamento direktorė

Daiva Bakutienė

Vyresnioji valstybinė auditorė

Aiva Kaziliūnienė

Susipažinome:

Kultūros paveldo departamento
Direktorė

Diana Varnaitė

Vyriausioji finansininkė

Nijolė Biveinienė